

БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ

Отчет за дейността на БХК
в периода януари – декември 2000

Сфери на дейност

Основните сфери на дейност на Български хелзинкски комитет през 2000 г., бяха наблюдение и разгласяване на случаи на нарушени права на човека с особено внимание върху: права на етническите малцинства, права на бежанците и мигрантите, положението в местата за принудително задържане, свръхупотреба на сила от правоприлагащите органи, свобода на сдружаването, свобода на изразяването и достъпа до информация, справедлив процес. Комитетът поддържаше и правна програма, чрез която представяше пред българските и международните органи сериозни случаи на нарушаване на правата на човека в страната. През годината БХК организира редица публични изяви по различни поводи. БХК продължи да поддържа и издателска програма, чрез която правеше своите находки публично достояние.

Нови проекти

През 2000 г. бяха стартирани няколко нови проекта. В началото на годината с подкрепата на Института за конституционна и законодателна политика - Будапеща стартира проектът "Достъп до правосъдие". През март 2000 г. бе стартиран проектът "Изследване на малцинствените медии в България" - инициатива, осъществена от БХК в рамките на по-голям проект на Българска медийна коалиция, подкрепен от Демократична мрежа. През м. юли на БХК бе възложено изготвянето на доклад за ромите в България; проектът е изследователски и се изпълнява с подкрепата на Центъра за изследване на политиките към Фондация "Отворено общество - Европа". През м. август комитетът започна участието си в Проекта за балканско сътрудничество - съвместна инициатива с Международната хелзинкска федерация и хелзинкските комитети от балканския полуостров, с фокус върху правозащитната ситуация в региона. През есента бе одобрен и проектът "Практически достъп до демокрация в централна и източна Европа"; проектът е в областта на свободата на изразяването с акцент върху достъпа до информация и наказателното преследване за обида и клеветата.

Паралелно с новите проекти, продължи работата по текущите дейности и проекти на комитета. Пълно причисляване на действащите проекти на БХК следва по-долу в хода на изложението.

Публични изяви

През отчетния период комитетът участва като организатор и съ-организатор на следните публични изяви.

- Полицията и правата на човека: Конференцията бе организирана от Проект "Права на човека" (БХК бе съорганизатор) през м. септември. Конференцията бе проведена с участието на представители на съдебната власт и неправителствени организации и обсъди проблема на незаконното физическо насилие, упражнявано от полицейски служители.
- Правозащитни проблеми на законопроекта за вероизповеданията: Кръглата маса бе организирана през м. октомври съвместно с Фондация "Толерантност" по повод предстоящото приемане на нов закон за вероизповеданията. Представители на различни вероизповедания обсъдиха проектозакона; беше направен и преглед на законопроекта от гледна точка на неговото съответствие с международните стандарти за свобода на религията.
- Етническата преса в България: Кръглата маса бе организирана през м. октомври по повод представянето на резултатите от социологическото изследване върху малцинствените печатни издания в България, отпечатано в книгата "Етническата преса в България".

През изтеклата година бяха изнесени няколко пресконференции по конкретни случаи: представянето на годишния доклад за правата на човека, приетия на първо четене Закон за вероизповеданията.

Стажанти

През годината беше продължена практиката БХК да приема стажанти в различните си програми. Програмата на БХК за защита на бежанците, кандидатите за убежище и мигрантите приемаше стажанти целогодишно. Централният офис прие двама стажанти: единият от Юридическия факултет към Колумбийския университет, САЩ бе разпределен в правната програма на БХК. Вторият стажант бе студент по журналистика от Американския университет в Благоевград, и стажува в проекта "Достъп до правосъдие".

Финансиране

През 2000 г. дейностите на комитета се финансираха по проекти със следните донори:

- Върховен комисариат за бежанците към ООН;
- Институт "Отворено общество" - Будапеща,
- Институт за конституционна и законодателна политика, Унгария;

- Институт за устойчиви общности;
- Програма ФАР Демокрация на Европейския съюз;
- Програма МАТРА на Министерството на външните работи на Холандия;
- Фондация "Отворено общество - Европа";
- Фондация "Отворено общество" - София.

Дейности по проекти през 2000 г.

През отчетния период работещите в БХК бяха ангажирани в изпълнението на общо 12 проекта, описани по-долу:

Институционална подкрепа на БХК, лобиране чрез участие в медиите и чрез публикуване на месечното списание "Обектив"

През 2000 г. институционалната подкрепа на БХК се финансираше по двугодишен проект с Институт "Отворено общество" - Будапеща. Датите на проекта са: март 2000 г. - февруари 2002 г. По програмата за институционална подкрепа БХК поддържа пет щатни служители, които обслужват всички проекти и инициативи на комитета, базирани в централния офис на БХК.

По проекта за институционална подкрепа работят председателят на БХК Красимир Кънев, Гергана Ерменкова - счетоводител, Силвана Кирякова и Миряна Илчева - технически сътрудници на непълно работно време, Десислава Симеонова - административен директор.

През годината продължи да се публикува сп. "Обектив" - месечно издание на български език и тримесечно издание на английски език. Списанието се разпространява сред държавните институции, неправителствения сектор, чуждестранни легации, религиозни деноминации, частни лица и печатни и електронни медии. До м. юни 2001 г. издателските разходи се покриват по проект към програмата МАТРА с холандското Министерство на външните работи. След приключване на финансирането, подкрепа за изданието ще се търси от други донори.

В периода януари - декември 2000 г. бяха публикувани девет броя от списанието на български и три броя на английски. Броевете се намират на Интернет страницата на БХК. Новото през отчетния период бе, че англо-езичното издание започна да се публикува в същия списаниен формат, както и българското издание.

Основните рубрики в "Обектив" бяха: "Обектив" опровергава, Свобода на словото, Религиозна толерантност, Библиотека "Обектив", По света, Деца и право, Съдебна

хроника, Проект "Права на човека", Фондация "Романи Бах", Малцинства и институции, Дискусия.

За българските броеве на "Обектив" продължи работа с по-разнообразен брой външни автори, в т.ч. водещи журналисти от печатните и електронни медии. Английските броеве на "Обектив" по традиция поместиха текста на годишния доклад на БХК за състоянието на правата на човека през 1999 г., докато другите два обединиха най-интересното от излязлото в българските издания.

Върху издаването на сп. "Обектив" работят Юлиана Методиева - главен редактор, и Росица Стойкова - редактор.

През 2000 г. комитетът имаше изяви в медийната сфера. Наред с публикациите за дейностите на БХК в пресата, работещи в БХК имаха десетки участия в предавания по държавните и частните електронни медии - Екип 4 (Канал 1), Сутрешен блок (Канал 1), интервюта по програма "Хоризонт" и Програма "Христо Ботев" на БНР, радио "Свободна Европа", Дарик радио и др. Работещи в комитета имаха публикувани статии във в. "24 часа", в. "Демокрация", в. "Капитал", в. "Права и свободи", в. "Новинар". Нарасна медийното внимание към застъпническата дейност на правната програма. В тази връзка, работещите в програмата имаха няколко участия в медиите по водени от програмата дела. През годината по Канал 1 на БНТ бе излъчен документалният филм за дейността на БХК "Мисията възможна". Агенция "Балкан" вече е възприела практиката да се обръща към БХК при случаи от правозащитно естество с покана за изнасяне на/участие в пресконференции.

През 2000 г. комитетът значително разшири своята Интернет страница, намираща се на адрес <http://www.bghelsinki.org>. Страницата е двуезична, на български и английски език, и съдържа информация в девет раздела (седем в английския вариант) за обща информация за БХК (структура, работещи, членове, финансиране, устав); настоящи и минали проекти; последни броеве на сп. "Обектив"; правозащитни новини; годишни доклади; специални доклади; становища - по специални теми, по конституционни дела (само в българската версия); международни правозащитни документи, по които България е страна (само в българската версия); връзки с правозащитни Интернет ресурси.

Интернет страницата на БХК се поддържа от Десислава Симеонова.

Програма за правна защита

През 2000 г. правната програма продължи работа по започналия през 1998 г. тригодишен проект, подкрепен от Програма ФАР – Демокрация за укрепване на правната защита на правата на човека, където партньор от ЕС е лондонската организация ИНТЕРАЙТС. Проектът ще приключи до м. юни 2001 г. Последващо финансиране ще се търси от същия донор по проект с акцент върху обучение на съдии и магистрати, като предоставянето на правна помощ ще продължи да бъде един от моментите в проекта.

Основен компонент в проекта е застъпничество пред вътрешните и международните съдилища. В програмата постъпват по около 60 молби за застъпничество месечно. На всяка молба се отговаря в десетдневен срок. Тези случаи, които попадат сред приоритетните области на защита от проекта, се представят пред УС за одобрение на поемане на защитата. Според последните обработени данни, към м. октомври 2000 г. правната програма предоставяше представителство в 39 случая на нарушени права на човека пред вътрешните съдилища и в 31 случая пред Европейския съд по правата на човека. Правна помощ на граждани се предоставя съгласно Правилата за предоставяне на правна помощ от Правната програма на БХК.

Наред с приоритетните области полицейска бруталност, законност на задържането и продължителност на до-съдебното производство, новите жалби до Европейския съд повдигат проблеми в областта на семеен живот, право на собственост, свобода на религията. За 2000 г. има заведени 11 нови жалби пред Европейския съд по правата на човека. Новите жалби, заведени по международни механизми, засягат свобода и сигурност на личността, свобода на изразяване, право на неприкосновеност на кореспонденцията, право на справедлив процес в разумен срок, свобода на сдружението, забрана за изтезания и право на достъп до съд.

През м. октомври 2000 г. Европейският съд излезе с три решения по дела, водени със сътрудничеството на адвокати от БХК - Великова с/у България (нарушение правото на живот и на правото на ефективно средство за защита), Върбанов с/у България (нарушение на правото на свобода и на правото за съдебно обжалване на решението) и Фикри Хасан и Исмаил Чауш с/у България (нарушение на правото да се изповядва религия).

Жалбите, заведени пред вътрешните съдилища, засягат проблеми с достъпа до полицейски досиета и свръхупотреба на сила от правоприлагащите органи.

Правната програма продължи да наблюдава законодателството, прието от парламента, както и лобира за по-голямо зачитане на индивидуалните права. Сред основните наблюдавани закони бе законопроектът за вероизповеданията.

Участие в конституционни дела

През 2000 г. Правната програма на БХК бе конституирана като страна по едно конституционно дело. Становището бе внесено в съда по повод искане на група народни представители за обявяване противоконституционността и евентуално несъответствието с международен договор, по който България е страна, на чл. 47, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България. Разпоредбата на закона лишава експулсирани лица от средство за защита и изключва възможността за административно обжалване и за съдебен контрол върху актове на администрацията.

Публикации

През отчетния период, програмата публикува поредния пътеводител от поредицата "Знаете ли правата си" в областта на защита на бежанците и кандидатите за убежище. Копия от книгата могат да бъдат получени от офиса на БХК.

Правната програма се ръководи от Йонко Грозев и се изпълнява съвместно с екип от четирима правни консултанти - Бойко Боев, Георги Митрев, Маргарита Илиева и Михаела Преславска.

Програма за наблюдение на местата за задържане

Програмата за наблюдение на положението в местата за задържане (полицейски и следствени арести, затвори и трудово-поправителни общежития, психиатрични заведения, възпитателни училища-интернати, социално педагогически интернати) продължи да работи през 2000 г., като в различните си направления се подкрепяше по различни проекти. Наблюдението в следствените арести се извършваше по проект на Фондация "Отворено общество" - София; на затворите, ТПО, полицейските арести, ВУИ и СПИ, и психиатрии - по тригодишен проект за наблюдение на местата за лишаване от свобода с Програмата МАТРА на холандското Външно министерство. Изследователите на проекта имат свободен достъп до всички места за принудително задържане в страната; адвокатите от Програма за защита на бежанците и мигрантите обхващат местата за задържане на чужди граждани, с което се обхваща целият спектър на места за принудително задържане в страната.

През отчетния период изследователите извършваха редовни посещения в местата за задържане и събираха информация за условията на задържане (хигиена, оборудване, вентилация, режим, храна, медицинско обслужване, наказания, е т.н.). Информацията се събира по подробен въпросник за всеки тип заведение, което ограничава възможностите за пропуски при събирането на информация.

Установи се добро сътрудничество с правната програма, като досегът с контингента на лишени от свобода предоставя възможност за представяне на случаи на посегателства срещу техни права да се предоставят на правната програма за застъпничество.

През изтеклата година се проведоха посещения в районни полицейски управления и други места за задържане в София и провинцията, като се анализираше механизмът на задържане и процедурата за работа със задържани. Паралелно с това се събираше информация за полицейско насилие. В това отношение се работи в тясно сътрудничество с правната програма на БХК.

Дейностите по проекта бяха успешни в отговарянето на основния си замисъл - за подпомагат защитата на лица в МЛС и да извършват превантивна дейност в тези заведения. През отчетния период бяха извършени десетки посещения в различните заведения-обект на изследване, като след всяко посещение беше подготвян доклад за заведението. Всички груби посегателства срещу правата на задържаните се разследваха допълнително. При потвърждаване на първичната информация се сигнализират компетентните власти.

През годината изследователите по проекта редовно публикуваха статии в сп. "Обектив" за находките на проекта. Координаторът на проекта написа главата за положението в местата за задържане за годишния доклад на БХК за 1999 г.

Програмата за наблюдение на местата за задържане се ръководи от Станимир Петров и се изпълнява съвместно с екип от изследователи - д-р Георги Банков, Елица Гергинова, и Славка Кукова.

Програма за защита на бежанците и мигрантите

Програмата на БХК за защита на бежанците, кандидат-бежанците и мигрантите съществува от 1994 г. се финансира от Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) и от няколко други по-малки спонсори. През юли 2000 г., проектът се разшири след регистрирането на партньорската организация Асоциация за бежанци и мигранти - България (АБМ - Б). Програмата за защита на бежанци и мигранти

продължава да е в партньорство с Върховния комисариат за бежанците към ООН. Програмата на АБМ/БХК предлага консултации и правна защита на бежанци, кандидати за убежище и мигранти; подпомага и участва в развитието на съвременната бежанска и миграционна политика на България; съдейства за успешната интеграция на бежанците в България, както и за достойното им завръщане в родните страни.

През 2000 г. АБМ/БХК предостави 4 164 консултации на общо 2 137 бенефициента. Програмата изнесе няколко лекции и започна обучение в сътрудничество с бежанската правна клиника към Юридическия факултет на Софийски университет.

През 2000 г. програмата продължи да предоставя правна помощ посредством консултации и представителство по дела. Целта на представителство бе да се стимулира установяването на адекватни правни стандарти по отношение на процедурата за даване на статут. Адвокатска защита се изразява в представителство посредством достъп до регистрацията до Агенцията за бежанци (НБТУБ), интервюта и консултации, обжалване на административни откази, събиране на информация за страната по произход, правна защита пред Върховния административен съд при отказ за предоставяне на статут, представителство пред други държавни органи, правни консултации по други въпроси, касаещи бежанците. В резултат на успешни дела през 2000 г. програмата установи следните важни стандарти: Държавата не може да ограничава обхвата на закрилата с ограничения, които не са изрично упоменати в Женевската конвенция и Протокола от Ню Йорк (Решение №272/2000 на ВАС); бе установена противозаконността интервюирането на жените кандидат-бежанки да се провежда от лице от противоположния пол; задължението на административния орган да упътва молителя да конкретизира искането си дали е за статут за бежанец или за хуманитарна закрила (Решение (№3564/2000 на ВАС); липсата на достатъчни данни за преследване не може само по себе си да послужи за отказ за даване на статут (Решение № 1901/2000 на ВАС); решение, взето по общите правила за даване на статут, но мотивирано по "явна несъстоятелност на молбата" по правилата за ускорена процедура, е в противоречие с материално-правните основания на закона (Решение № 6882/2000 на ВАС); формулировката "явна несъстоятелност" не може да бъде използвана като основание за отказ по общата процедура за даване на статут (Решение № 4484/2000 на ВАС); липсата на становище и на мотивацията относно сигурността на страната, където кандидат-бежанецът предстои да бъде върнат, е незаконно, и е нарушение на административната процедура (Решение № 6641/2000 на ВАС). През 2000 г. продължи и наблюдението на местата за задържане на потенциални кандидати за убежище - Дома за временно настаняване на пълнолетни лица в ж.к. "Дружба", в транзитната зона на ГКПП "Аерогара София", както и на гранично пропускателните пунктове от гледна точка на коректното прилагане на ускорената процедура за предоставяне на статут на бежанец.

>Поради финансови затруднения, през последните два месеца на 2000 г. дейностите на правната мрежа бяха спрени, като част от дейностите бяха поети от адвокати и правния консултант на АБМ/БХК.

През отчетния период издаването на бюлетина "Бежанците днес и утре" бе временно спряно поради финансов недостиг. Единственият публикуван брой излезе в края на 2000 г. и бе посветен на межкултурното образование в България с оглед подобряване образованието на деца-бежанци и мигранти.

Програмата за защита на бежанците и мигрантите се ръководи от Таня Маринчешка и се изпълнява съвместно с екип от: Антоан Макиту – консултант-интервюист, Антоанета Събева – програмен асистент, Георги Тошев – правен асистент, Добромира Найденова – правен консултант, Доротея Младенова – редактор на сп. "Бежанците днес и утре", Илиана Савова – координатор на правната мрежа, Мариана Стоянова – консултант-интервюист, Милена Стойнева – счетоводител.

Проект "Децата в институциите"

Двугодишният проект "Децата в институциите" стартира в края на 1999 г. с подкрепата на Програмата МАТРА на холандското Външно министерство. При неговото приключване се предвижда наблюдението на детските институции да продължи в два други типа заведения (решенията за проекто-предложенията се очакват до средата на 2001 г.).

Проектът се осъществява от координатор и няколко сътрудника на непълнен щат, които са отговорни за посещения по детските заведения в страната. Дейностите по проекта включват системно наблюдение на домове за настаняване на деца, оставени на грижа на държавата, изготвяне на доклади за състоянието в посетените домове, набелязване на стратегически случаи за завеждане на дела, лобиране сред държавните институции за промени в съществуващото законодателство. Информацията в заведенията се събира по подробен въпросник с раздели върху битови условия, отношенията между деца и възпитатели, качеството на образованието, случаи на малтретиране, медицинско обслужване, водена документация и т.н. За всяко посещение се изготвя доклад. Драстични случаи на нарушения на правата на децата се довеждат своевременно до вниманието на съответните власти. За 2000 г. един случай на дете, настанено в детско заведение, бе поет за правна защита от правната програма на БХК.

През отчетния период проектът генерира значително медийно внимание. Благодарение на статии във в. "24 часа" и в. "Епоха" беше осигурена допълнителна помощ за заведението в с. Факия. Три документални разказа по предаването "Частен случай" на БНТ бяха заснети по тематиката на проекта. Проблемите на държавните детски заведения бяха разисквани и в предавания по радио "Свободна Европа" и БНР.

Положително и неочаквано развитие от дейностите по проекта беше възможността за осигуряване на допълнителна помощ под формата на дарения или услуги в домовете. Благодарение на изследователите, за целите на няколко дома бяха осигурени дарения от обувки и химически препарати. Отново с тяхно съдействие беше организирано заснемането на документален филм за детските заведения от немски снимачен екип. Работата по проекта привлече към тази сфера неправителствената организация "За децата", която започна активна работа с деца, лишени от родителски грижи. Благодарение на намесата на изследователите, три дома бяха преместени в по-големи населени места - основна предпоставка за подобряване на условията в тях.

През цялата година изследователите по проекта предоставяха материали за сп. "Обектив" за рубриката права на децата.

Работата по проекта се ръководи от Юлиана Методиева и Красимир Кънев. По него работи екип от изследователи - Антоанета Ненкова, Борислава Гицова, Николина Пейчева, Яна Яворова.

Проект "Достъп до правосъдие"

Едногодишният проект "Достъп до правосъдие" стартира в началото на 2000 г. с подкрепата на Института за конституционна и законодателна политика - Будапеща. Поради забавяне на работата по проекта и изискването за връзка с подобен проект на ЕС, по който БХК е партньор, той бе удължен до средата на 2001 г.

Проектът е насочен към уязвими и намиращи се в неравностойно положение лица и групи - социално слабите, етническите и национални малцинства. Непосредствена негова цел е практическото осъществяване на правата, закрепени в законодателството. Дългосрочната му цел е намаляване зависимостта на изхода по наказателни дела от общественото положение и материалното благосъстояние на обвиняемите и подсъдимите. В момента достъпът до справедлив съдебен процес зависи от детайлното познаване на правната уредба и умението за прилагане на средствата, предоставени от нея, към конкретния случай. Наличието на служебен защитник е определящо за

прилагане на процесуалните гаранции за право на защита по българското законодателство, което е все още далеч от възприетите от Европейския съд стандарти.

В рамките на проекта за достъп до правосъдие се извършва оценка на настоящото състояние на правна помощ по наказателни дела в България чрез провеждане на поредица проучвания, създават се работни групи с цел изработване на предложения за реформи на съществуващите механизми за правна помощ, като се предвижда събраните данни да бъдат публикувани в представителен национален доклад върху стратегиите за усъвършенстване на достъпа до правна помощ.

Работата по проекта се ръководи от Георги Митрев.

Проект "Изследване на малцинствените медии в България"

Проектът за изследване на малцинствените медии стартира в началото на 2000 г. като част от по-голямата инициатива на Българска медийна коалиция "Професионализиране на отношенията между НПО и медии с оглед гражданско въздействие на обществената политика". Проектът се финансираше от Демократична мрежа - Институт за устойчиви общности.

Под-проектът, изпълняван от БХК, включваше изследване на периодичния печат на етническите малцинства в България. Целите на проучването бяха да анализира съдържанието и основните теми на публикациите в печатните издания, както и да определи читателското поведение и нагласи на представители на три етнически групи (турци, роми и македонци).

Подобно изследване бе първото по рода си в страната. То включи изследване с национален обхват на 19 печатни издания на 7 етнически общности: ромски ("Andral - Отвътре", "Джипси Рай", "Дром дромандар", "Житан", "Правата на ромите във ФОКУС", "Обектив"), арменски ("Арменци", "Вахан" и "Ереван"), влашки и аромънски ("Timpul - Време" и "Timpul - Armanli"), еврейски ("Еврейски вести" и "Барберан"), руски ("Белая волна" и "Русское слово"), турски ("Права и свободи" и "Каунак") и 1 македонско ("Народна воля").

В рамките на проекта беше издадена книгата "Етническата преса в България", която беше представена в края на м. октомври 2000 г. на кръгла маса за представяне на резултатите от проекта. Копия от книгата могат да бъдат получени от редакцията на сп. "Обектив"; в електронен формат книгата може да бъде намерена на Интернет страницата на БХК.

Работата по проекта се ръководеше от Росица Стойкова и се изпълняваше от екип от изследователи Емил Коен и Михаил Иванов.

Проект "Многонационална програма за сътрудничество между правозащитните неправителствени организации в рамките на процеса Роямонт"

Проектът "Роямонт" стартира през 1999 г. БХК участва в него като партньор на повече от десет хелзинкски комитети от централна и източна Европа и на Международната хелзинкска федерация по правата на човека. Проектът се финансира от Европейския съюз. Проектът трябваше да приключи до декември 2000 г., но по искане на водещата организация бе удължен до м. април 2001 г.

Като основна цел на проекта бе заложено да изгради регионална мрежа за обсъждане на междуетнически въпроси, да поощрява спазването на принципите в Рамковата конвенция за защита на националните малцинства, да поощрява правата на жените.

През отчетния период дейностите по проекта включиха участие на двама представители на комитета в съвместна среща в Албания и участие на пет млади хора с интерес към правозащитната проблематика в младежка среща в Хърватия.

Работата по проекта се координира от Десислава Симеонова.

Проект "Оценяване, лобиране и осъществяване правата на човека на Балканите, и укрепване на балканската правозащитна мрежа"

Горният проект, наричан още Проект за балканско сътрудничество, бе стартиран в средата на 2000 г. и е съвместен с Международната хелзинкска федерация по правата на човека и хелзинкските комитети от югоизточна Европа. Проектът се финансира от Европейския съюз.

Целта на проекта за балканско сътрудничество е да подобри капацитета за мониторинг и изпълняване на правата на човека, основаващи се на върховенство на закона, като по този начин предотвратяват нови конфликти и поощряват разрешаване на вече съществуващи.

Основният фокус на проекта е върху правозащитната ситуация в Югославия, Македония, Босна и Херцеговина и Албания, но изследователи от БХК участват в мисиите по установяване на факти. В идващите месеци дейностите по проекта ще включат изследователски мисии в конфликтни зони, граждански обучения по изпълнение на международните стандарти по правата на човека, издаване на доклади на правозащитна тематика.

През м. октомври 2000 г. в рамките на проекта се проведе една мисия по установяване на фактите в България. Мисията се проведе с участието на БХК и Хелзинкския комитет за правата на човека в Република Македония за събиране на информация за положението на македонското малцинство в България. Изследователите посетиха всички общини в Благоевградска област, разговаряха с местни активисти от македонски организации и събраха документи. Фокусът на мисията бе развитието в областта на правата на човека след забраната, наложена от Конституционния съд през м. февруари 2000 г. на политическата партия ОМО "Илинден" - ПИРИН.

Работата по проекта се координира от Гургана Ерменкова.

Проект "Практически достъп до демокрация в централна и източна Европа"

Проектът стартира през август 2000 г. като съвместна инициатива на организацията Артикъл 19 - Международен център срещу цензурата, независимата група за защита свободата на словото от Великобритания, и осем местни партньорски организации, две от които от България - БХК и Програма "Достъп до информация".

Целта на проекта е да поощри и укрепи правата на човека и демократичното участие в няколко централно- и източно-европейски страни като засили капацитета на местно равнище за защита свободата на изразяването. Двугодишният проект ще обърне специално внимание върху проблема с обидата и клеветата.

В рамките на първата година, БХК ще изготви доклад за описание на кампанията, довела до промените в Наказателния кодекс от март 2000 г. по отношение на съставите относно обидата и клеветата. Група от двадесет журналисти ще направят проучване сред централните и местни медии за случаи на заведени и приключили дела за обида и клевета срещу журналисти в периода март 2000 г. - март 2001 г. Целта е да се получи информация за ефекта от промените в Наказателния кодекс върху свободата на изразяване. Информацията ще бъде анализирана в доклад, който ще начертае бъдещи

стратегии за защита от обида и клевета. За някои от делата за обида и клевета срещу журналисти Правната програма ще окаже процесуална помощ.

Работата по проекта се координира от Бойко Боев.

Проект "Написване на доклад за ромите в България"

Проектът за написване на доклад за ромите в България стартира през м. юли 2000 г. с подкрепата на Фондация "Отворено общество - Европа" след като бе спечелен конкурс за неговото изпълнение.

Проектът е изследователски и включва изготвяне на доклад за състоянието на ромите в няколко европейски страни, като изследовател от БХК пише частта за България. Докладът е с раздели върху: демографски характеристики, законодателна рамка относно малцинствени права, расова и етническа дискриминация, расово-мотивирано насилие, институции за защита на правата на ромите (държавни, граждански, медийни), практика по отношение на малцинствени права, дискриминация (в образование, здравно обслужване, достъп до жилище, услуги, културни дейности, политика, работа, враждебна реч), политика на Европейския съюз.

Проектът ще приключи през юни 2001 г. с публикуване на докладите от всички страни в отделно книжно тяло.

Работата по проекта се координира от Красимир Кънев и се изпълнява в екип с Десислава Симеонова.

Проект "75-то училище Тодор Каблешков"

През 2000 г. не бяха завършени строително-монтажните работи по Проект "75-то училище "Тодор Каблешков".

Наличните средства по проекта не позволяват необходимите строително-монтажни и довършителни работи да бъдат завършени. По тази причина още през 1999 г. БХК се обърна към Столична община за прехвърляне на наличните средства на общината, която да поеме ангажимент за довършване на СМР по 75-то училище, като набави оставащата необходима сума. Строителните работи не бяха поети през 2000 г. поради липса на бюджет за този род дейност. Общината прояви инициативата едва в края на

годината и някои от документите по проекта са вече прехвърлени на общината.

Работата по проекта се изпълнява от Фондация "Романи бах".

Участие в други проекти

През 2000 г. БХК участва като партньор в два проекта по Програмата МАТРА на водещите за съответния проект организации. В проекта "Полицията - структура, ориентирана към обществото" с водеща организация Български адвокати за правата на човека, БХК имаше участие при изготвянето на доклад за вътрешноведомствения дисциплинарен контрол в системата на МВР. В проекта "Човешки права в училище" с водеща организация Междуетническа инициатива за правата на човека, БХК участва в две срещи за планиране на общите мисии в училищата.